

ΣΕΒ

*Έρευνα και Ανάλυση
Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας*

*Τεύχος 29
Μάιος 2005*

Δελτίο Ανταγωνιστικότητας

**ΠΩΣ ΤΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή
2. Γραφειοκρατία
3. Εργασιακή νομοθεσία
4. Φορολογία
5. Επενδύσεις – Ιδιωτικοποιήσεις
6. Ανθρώπινο δυναμικό – Εκπαίδευση

1. Εισαγωγή

Σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες του ΣΕΒ η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από νόμους, ρυθμίσεις και νοτοτροπίες οι οποίες θεσπίζονται από το κράτος με θετική προδιάθεση, αλλά λειτουργούν

στην πράξη ως εμπόδια της επιχειρηματικότητας και κατ'επέκταση επιβραδύνουν τους ρυθμούς ανάπτυξης της χώρας.

Οι σημαντικότεροι από αυτούς είναι:

- ✓ Η γραφειοκρατία
- ✓ Η φορολογική νομοθεσία
- ✓ Η εργασιακή νομοθεσία
- ✓ Το θεσμικό πλαίσιο για επενδύσεις
- ✓ Η ελλιπής εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: Τα πιο σημαντικά προβλήματα για την επιχειρηματικότητα το 2004

Πηγή: Έρευνα WEF - ΣΕΒ, Executive Opinion Survey 2004 - 2005

2. Γραφειοκρατία

Η γραφειοκρατία στην Ελλάδα παραμένει ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα για την επιχειρηματικότητα και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

Σε ερώτηση προς τις επιχειρήσεις για το τι πιστεύουν ότι πρέπει να κάνει το κράτος για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, η καταπολέμηση της γραφειοκρατίας συγκεντρώνει το 34,5% των απαντήσεων το 2005, ποσοστό σημαντικά χα-

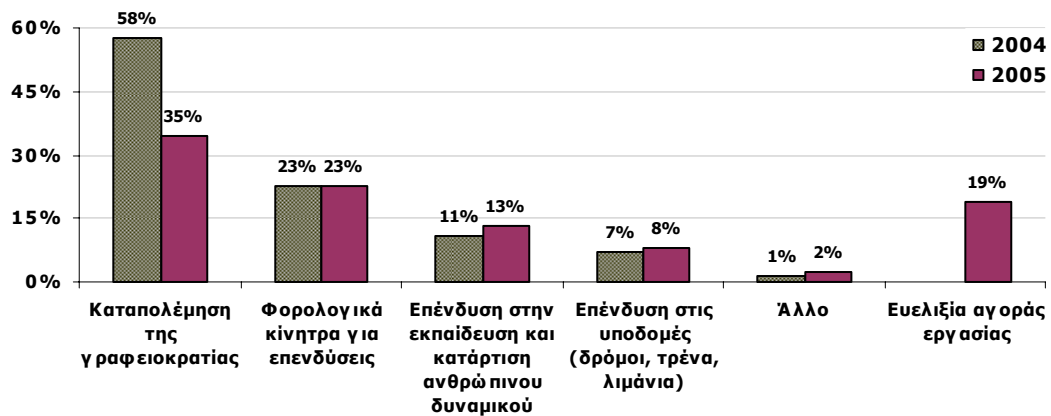
μηλότερο από το αντίστοιχο του 2004 (57,83%).

Αυτό όμως οφείλεται κυρίως στο ότι το 2005 προστέθηκε ένας νέος παράγοντας ο οποίος δεν υπήρχε στις απαντήσεις της αντίστοιχης ερώτησης στην έρευνα του 2004. Ο παράγοντας αυτός είναι η ευελιξία στην αγορά εργασίας με την οποία το 19% των επιχειρήσεων της έρευνας πιστεύει ότι θα ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα.

Παρόλα αυτά η καταπολέμηση της γραφειοκρατίας ως παράγοντας ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό των απαντήσεων και το 2005.

Το γεγονός αυτό διαπιστώνεται και στην τελευταία ετήσια έρευνα του World Economic Forum στην οποία για την περίοδο 2004 – 2005 η γραφειοκρατία αποδεικνύεται το σημαντικότερο εμπόδιο για την επιχειρηματικότητα (Διάγραμμα 1).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: Τι πιστεύετε ότι πρέπει να κάνει το κράτος ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής επιχείρησης;

Πηγή: Έρευνα ΣΕΒ Μάιος 2005/Μάιος 2004

3. Εργασιακή νομοθεσία

Στην Ελλάδα η αγορά εργασίας χαρακτηρίζεται από αυξημένες ρυθμίσεις που δημιουργούν ακαμψίες. Οι γρήγορα μεταβαλλόμενες ανάγκες στην κατανάλωση και επομένως στην προσφορά και παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών, η επιτακτική ανάγκη για συνεχείς αλλαγές στα συστήματα παραγωγής έχουν καταστήσει την αγορά εργασίας περισσότερο πολύπλοκη και απαιτούν μεγάλη ευελιξία.

Οι επιχειρήσεις θεωρούν ότι το υψηλό μη μισθολογικό κόστος είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο στην ανταγωνιστικότητα σε σχέση με την αγορά εργασίας.

Στην ερώτηση «Ποια πιστεύετε ότι είναι τα δύο μεγαλύτερα προβλήματα σχετικά με την αγορά εργασίας που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα», το υψηλό μη μισθολογικό κόστος συγκεντρώνει το 35,40% των απαντήσεων το 2005. Το ποσοστό αυτό

αυξήθηκε σε σχέση με το 2004 που ήταν 33,46%. (Διάγραμμα 3).

Το δεύτερο μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις σχετικά με την αγορά εργασίας είναι το υψηλό κόστος των υπερωριών με ποσοστό απαντήσεων 28%. Και αυτό το ποσοστό είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο ποσοστό απαντήσεων το 2004 το οποίο ήταν 23%.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: Ποια πιστεύετε ότι είναι τα δύο μεγαλύτερα προβλήματα σχετικά με την αγορά εργασίας που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα;

4. Φορολογία

Το φορολογικό πλαίσιο είναι ένα ακόμη εμπόδιο στις σχέσεις των επιχειρήσεων με το κράτος.

Η ασαφής και περίπλοκη νομοθεσία είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο στην ανταγωνιστικότητα του φορολογικού πλαισίου για το έτος 2005 (33%).

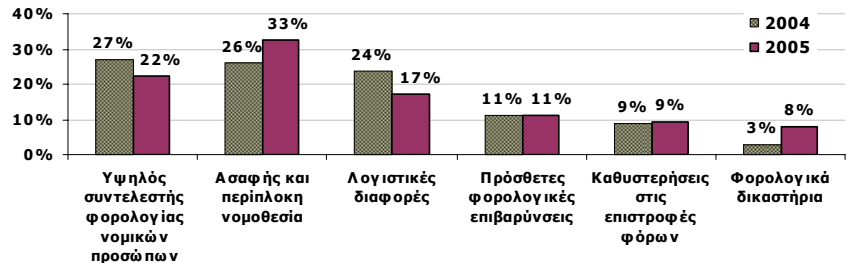
Το 2004 το πρόβλημα αυτό αποτελούσε το δεύτερο μεγαλύτερο εμπόδιο (22%).

Για το 2005 ο υψηλός συντελεστής φορολογίας των νομικών προσώπων είναι το δεύτερο μεγαλύτερο εμπόδιο στην ανταγωνιστικότητα του φορολογικού πλαισίου της Ελλάδος με 22%, πρόβλημα το οποίο κατείχε την πρώτη θέση το προηγούμενο έτος με 27% (Διάγραμμα 4.1).

Μια σημαντική εξέλιξη για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και του επιχειρηματικού κλίματος ήταν ο νέος φορολογικός νόμος (3296/2004) που ψηφίστηκε στο τέλος του 2004. Με αυτό το νόμο μειώνονται σταδιακά, σε διάστημα τριετίας, οι συντελεστές φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων.

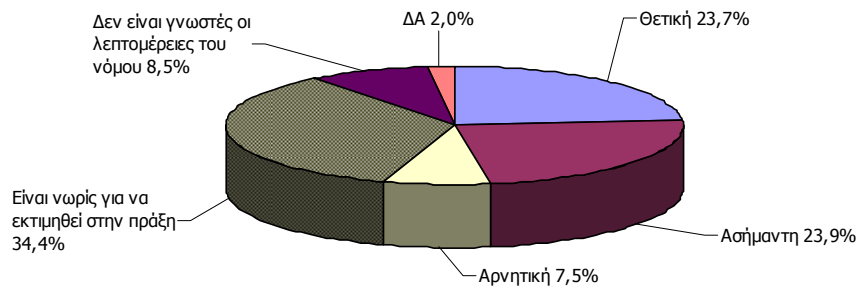
Οι απόψεις των βιομηχανιών όσον αφορά την συμβολή του νέου φορολογικού νόμου ποικίλουν καθώς σχετίζονται ασφαλώς και με το γεγονός ότι οι μειώσεις των φορολογικών

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.1: Ποια προβλήματα πιστεύετε ότι αποτελούν τα δύο μεγαλύτερα εμπόδια στην ανταγωνιστικότητα του φορολογικού πλαισίου της Ελλάδας;

Πηγή: Έρευνα ΣΕΒ Μάιος 2005/Μάιος 2004

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.2: Η Συμβολή του Νέου Φορολογικού Νόμου στην Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και των Επενδύσεων

Πηγή: Έρευνα ΣΕΒ - ICAP, Η ελληνική μεταποίηση - εκτιμήσεις για το 2004 και προσδοκίες για το 2005

συντελεστών εκτείνονται σε διάστημα τριετίας,

Λιγότερο από το ένα τέταρτο της μεταποίησης εκτιμούν ότι η μείωση των φορολογικών συντελεστών θα ενισχύσει αποφασιστικά την ανταγωνιστικότητα και την επενδυτική δραστηριότητα· ένα εξ ίσου σημαντικό τμήμα της βιομηχανίας θεωρεί ότι τα αποτελέσματα θα είναι ασήμαντα, ενώ υπάρχει και ένα 7,5% που πι-

στεύει ότι οι επιδράσεις θα είναι αρνητικές. Η σχετική πλειονότητα των μεταποιητικών μονάδων πάντως εκτιμά ότι είναι ακόμα νωρίς για να αξιολογηθεί η συμβολή των νέων φορολογικών μέτρων. Προφανώς θεωρεί ότι πολλά θα εξαρτηθούν από τον τρόπο εφαρμογής των εν λόγω μέτρων. Καταγράφηκαν επίσης σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των «μεγάλων» και των «μικρών-μεσαίων» επιχειρήσεων.

5. Επενδύσεις – Ιδιωτικοποιήσεις

Το λειτουργικό κόστος του κράτους αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την επιχειρηματική υποδομή.

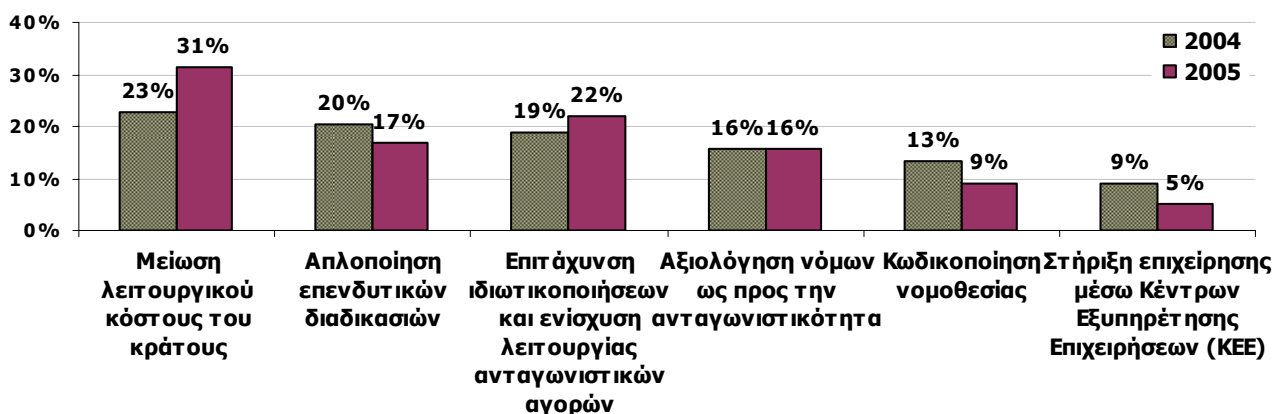
Στην ερώτηση «Ποια θεωρείτε ότι είναι τα δύο σημαντικότερα για τη βελτίωση της επιχειρηματικής υποδομής στην Ελλάδα» το υψηλότερο ποσοστό

συγκεντρώνει η μείωση του λειτουργικού κόστους του κράτους, το οποίο φτάνει το 31%, αρκετά μεγαλύτερο από το αντίστοιχο του 2004 που ήταν 23%.

Η απλοποίηση των επιχειρηματικών διαδικασιών, η επιτάχυνση των ιδιωτικοποιήσεων

και η ενίσχυση της λειτουργίας ανταγωνιστικών αγορών θεωρούνται επίσης από τα σημαντικότερα θέματα για τη βελτίωση της επιχειρηματικής υποδομής στην Ελλάδα για τα έτη 2004 και 2005 (Διάγραμμα 5.1).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.1: Ποια θεωρείτε ότι είναι τα δύο σημαντικότερα για τη βελτίωση της επιχειρηματικής υποδομής στην Ελλάδα;

Πηγή: Έρευνα ΣΕΒ Μάιος 2005/Μάιος 2004

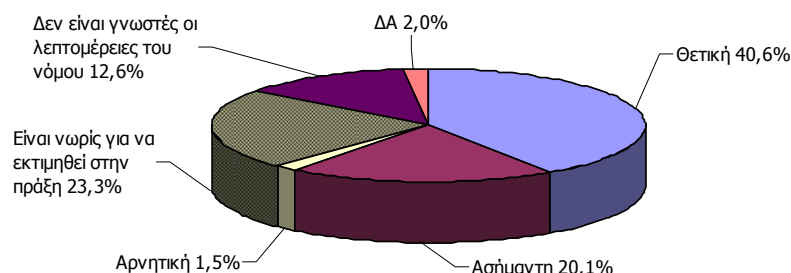
Εκτός από το φορολογικό νόμο, μια ακόμη προσπάθεια από την πλευρά της Κυβέρνησης για την τόνωση των επενδύσεων και της ανταγωνιστικότητας αποτελεί ο νέος αναπτυξιακός νόμος.

Οι γνώμες των επιχειρήσεων για τον αναπτυξιακό νόμο είναι γενικά θετικές: η σχετική τους πλειονότητα, 40,6%, θεωρεί ότι θα συμβάλει στη ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ροπής προς επενδύσεις: οι απόψεις αυτές μάλιστα είναι εντονότερες μεταξύ των «μεγάλων» επιχειρήσεων. Από την

άλλη όμως πλευρά, υπάρχει ένα 20,1% που θεωρεί την επίδραση που θα έχει ασήμαντη. Σημαντικό επίσης μερίδιο

τηρεί στάση αναμονής, ενώ ένα μικρότερο τμήμα δεν γνωρίζει τις οδηγίες εφαρμογής του νόμου.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2: Η Συμβολή του Νέου Αναπτυξιακού Νόμου στην Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας και των Επενδύσεων

Πηγή: Έρευνα ΣΕΒ - ICAP, Η ελληνική μεταποίηση - εκτιμήσεις για το 2004 και προσδοκίες για το 2005

6. Ανθρώπινο δυναμικό – Εκπαίδευση

Ακόμη ένας σημαντικός παράγοντας, που επηρεάζει την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων, είναι το κατά πόσο η εκπαίδευση που παρέχει το κράτος, καλύπτει τις ανάγκες τους για το ανθρώπινο δυναμικό τους.

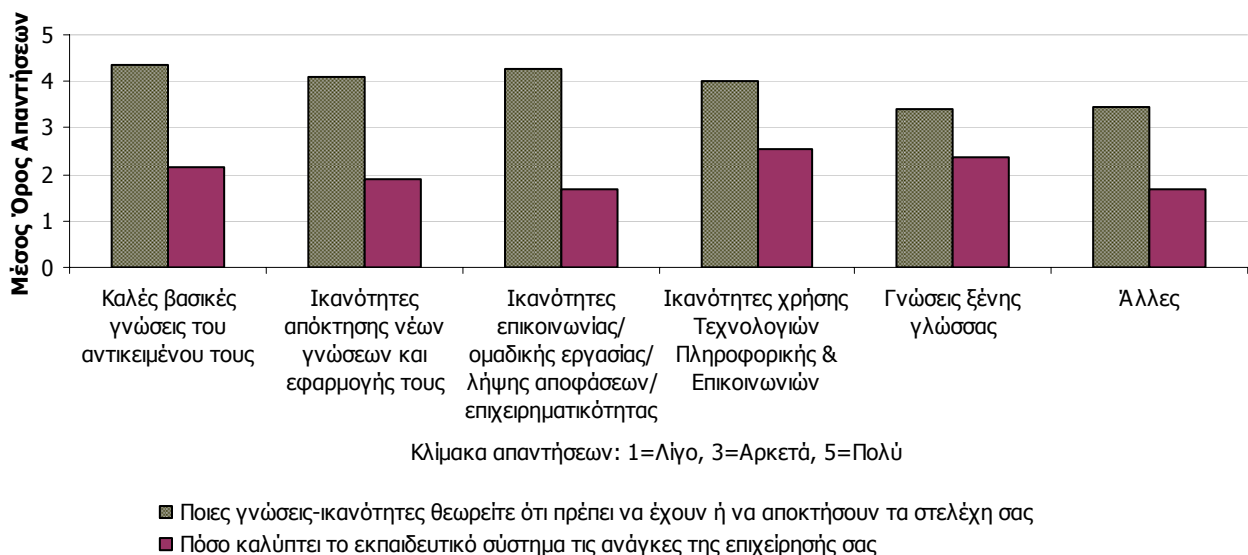
Οι περισσότερες επιχειρήσεις έχουν ανάγκη από καλά εκπαιδευμένα στελέχη σε όλες τις

ειδικότητες. Παράλληλα, θεωρούν εξίσου σημαντικό το ανθρώπινο δυναμικό τους να έχει ανεπτυγμένα κάποια επιπλέον χαρακτηριστικά όπως ικανότητες επικοινωνίας, ομαδικής εργασίας, λήψης αποφάσεων, απόκτησης νέων γνώσεων και χρήσης νέων τεχνολογιών.

Ζητούν επομένως ολοκληρωμένες προσωπικότητες, με

σφαιρική εκπαίδευση την οποία δεν παρέχει το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα σε ικανοποιητικό βαθμό, σύμφωνα με την άποψη του μεγαλύτερου ποσοστού των επιχειρήσεων που πήραν μέρος σε έρευνα του ΣΕΒ για τις ειδικότητες αιχμής που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2004 (Διάγραμμα 6).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6: Ποιες γνώσεις ικανότητες θεωρείτε σημαντικό να έχουν τα στελέχη σας και πόσο τις καλύπτει το εκπαιδευτικό σύστημα;

Πηγή: Έρευνα ΣΕΒ, Οι ανάγκες των επιχειρήσεων σε ειδικότητες αιχμής για την τριετία 2005 - 2007, Ιούνιος 2004